

עין משפט
גד מצוה

בה:

בתולש פליגי כדמוכח צסוק פירקין (דף כו.) יט דשרי א (ר"ע) מכלל כי אסרי רבנן מדרבנן יט ואפי' בעולה תמימה לא מיתסרלא הגיזה אלא מדרבנן כדמוכח לקמן גבי תולש אמר מעולה תמימה יט והא דפריך תולש מי איכא למאן דשרי היינו מדרבנן כדפי' שם צקונטרס משום

דרשע הוא ועוד קשה יט בההוא דחולין למא לי קרא דס פסולי המוקדשין דשרי צהנאה והלא אף צקדשים דס מותר צהנאה משנעשית מציזו והתם דליכא מציזא למא יהא אסור ועוד מאי קאמר הואיל ואסירי צגיזה ועצודה והא לאחר שמיטה מותר לגזוז ולעצוד דמציזאה ואילן הכל מותר והתם צדס שמיטה איירי וחלב נמי יט) לא אסרינן מדמציב צשר (אלא) מחיים ולא לאחר שמיטה כמו למאן דדריש לעיל צפ' שני (דף טו:.) סימן קטן קמו טושיע ייד שמיטת פ"ט מהלכות טומאת מת הלכה י: גא ו מיי' שם פ"ח הלכה ה:

גב ח מיי' פ"ג מהל' צבורות הל' יא סנה עיין קמח טושיע ייד סימן קטן שם עיין

פסוקהענין

שיטה מקובצת

אן שער בכור בעל מום:
ג' גמ' לא בזה התיר עקביא מכלל:
א' אלא היק לא:
ח' אומר יבוקר והיונין בה מאי יבוקר אילימא יבוקר אחרו בעל מום אם איתיה ולישקליה והנך לישטרו מכלל:
ס' דאמר בשחטו אסרי:
ס' דאמר בשחטו שרו:
ז' לאו יבוקר במזמו לחכם ה' מום קבוע שרי אפי' ציבות אי' מום עובר נרשם על כל תיבת קן למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקר:
ח' דבר שהוא בחזקתו:
ט' שיתורע לך ונסתאף היכן היא וחכמים אומרים בודק עד שמיטת ז' לבתולה רב אסי:
י' קבר הנכנס לתוכה טמא נמצא בה קבר הנכנס לתוכה:
יג' נהי אסורין כי היכי כר' קבר בה אירשט:
ק' מת שיש נשחט:
יח' נראה כפרשי חיימה:
י"א כמי שנשר חיימיה:
טן' הגזירה אסור כמי:
טן' עקביא ומשום חכמים נקטיה הסי' ומה"ד שחטו דברי הכל שרי דמיגז' דמהניא שמיטה לאתרו צמר המחזיר בה מהניא אסור לתלוש ומונה בחולין הסי' ומה"ד מחלוקת דעקביא וחכמים בשתייה:
יך' בכל שכן קס"ד אם:
יך' חכמים דאמרינן בודק עד הדיא:
יך' שלא היתה עבודה הסי':
ק' על תיבת מרישא נרשם קו למעלה להורות כי ראוי למחקר:
קל' הך דאמרינן יטן' פירקין ושירי עקביא:
קטן' מדרבנן דוקא ועוד אפילו:
קת' תמימה מהו והא דפריך לה:
קסן' קשה בההיא דחולין ל"ל קרא לבישר דם:
קס' נמי דאסרינן מכתובי בשר הינו מחיים ותיבת אלא כמי:
קס' קרא דחשפטנו בעינין כי טסן' למישרי דם כמו חלב ממש דדרשינן בשר ולא חלב בשר ולא דם והוא הדין:
קס' לגיזי דשרי דגיזי:
קס' ולאסור הים אפילו בתנאה תאא ולאפילו לא איעטורין אף על פי:
קס' באכילה ומ"ם דם נמי בר אכילה היא:
קס' גיזה דחמיר אפילו לעיני כר' קודם שנסטלו כדתנן הגזוז והעובר סופם את הארבעים וכיון:
קס' תורה בפסולי המוקדשים כל:

רבינו גרשום

וחכמים אסורים. הואיל ונשר מחיים בשחטו המוקדשין אסורין בגיזה ובעבודה:
אמר לר' יוסי כר'. בזה עקביא בן מהללאל מותר אפי' דהוצמר שעל גביו טעון קבורה האי דנשר מחיים מותר וחכמים אסורים:
השתא במת אפי' דטעון קבורה עם צמרו שרי ההוא דנשר מחיים שחטו דמותו צמרו בתנאה כ"ש דשרי ההוא דנשר מחיים:
אלא לא בזה התיר. כלומר דבנשר קודם שחיטה תבשילו שרו ולא פליגי אלא במת שנשר קודם מיתה:
לר' יהודה כדאית ליה בשחיטה דנחלקו ולר' יוסי כדאית ליה בתבשילא לא נחלקו כשהתירו מומחה את הבכור בעל מום קודם שנשר שערו דר' יהודה סבר דרבנן סברי דראי דינו להיות מותר לאחר שחיטה הואיל ונשר לאחר שהתירו מומחה. אבל אי שרית ליה שער הנושר אחי לשהייה לבעל מום בחיים טפי משיעור שנתנו חכמים בפירקין דלקמן דסבר דכל יום נושר משערו ואקבענו ויהיה לי צמר הרבה ואינו נוצר לשחטן ושמא יבוא בו לריי תקלה לגזוזו או לעובר בו בשונג הלכך אסרי רבנן צמר שנשר קודם שחיטה ורבי יוסי סבר לא גזרי שמא ישאא אלא כיון שהתירו מומחה ואפי' נשר ושחטו אפילו רבנן שרי אבל לא התירו מומחה קודם שנשר אפילו ר' יוסי מודה דרבנן אסרי ההוא שער שנשר אפי' צ' דשחטו דכיון שנשר קודם שהתירו מומחה חשוב כמו

הלוקח בהמה פרק שלישי בבורות

וחכמים אסורין. דאי שרית אמר הנושרת מחיים אחי לשהיי לצכור כדי שמשיר אמר כל שעה ואחי ציה לידי תקלה שיגזוז ויעצוד צו ופסולי המוקדשין אסירי צגיזה ועצודה כדאמרינן צפירקא דלעיל (י: תזבח [דצריס יצ] ולא גיזה: לא צוה **הסיר עקביא**. מפרש בגמ' [כו.] מאי קאמר: **ואח"כ מ.ס.** יט' לא נשחט: **המדולדל** שמתלש מן העור אבל מסוכך הוא עם שאר הצמר ואינו נופל: **אם שנראה עם הגיזה**. כשישחטנו ויגזזנו לאחר שמיטה יהא צמר מדולדל שזה עם שאר הצמר הגיזה ואינו נראה יט' כשפירש הימנה מותר כשאר הגיזה: **ושאינו נראה עם הגיזה**. שילא חוץ יותר מדאי ויניכר לכל שמוצול הוא מן הגיזה ע"ס) כמי שנשר לגמרי קודם שמיטה. וסתמא כרבנן דפליגי עליה דעקביא: **גב'** **מכלל דאסר**. צממיה. השמא צמת דלזמו צמר המחובר צו אסור דבעי צבורה היכא דנשר ומונה צחלון שרי: **שחטו**. דלמר המחזיר צו שרי מיציעאל דמונה צחלון נמי שרי אליצא דעקביא: **אלא**. להכי קאמר לא צוה הסיר עקביא ע"ס משום וחכמים אסורין: **צשהפירו מומחה**. לצכור קודם נשירת הצמר דרבנן צברי גיזירה אי שרית ליה ללצמר צהנאה דלמא אחי לשהייה כדי שמהא הצמר נושרת הימנו צין קך וצין קך אחי לידי גיזה ועצודה הלכך אפי' צ' דהתירו מומחה אסור ועקביאל סבר כיון דהתירו מומחה מו לא משהי ליה: **דברי הכל אסור**. דהוה ליה כחא וצתם עקביאל מודה כדאמרי' לקמן דלא אפרת שם צ' נצמן צמר אחי לשהייה שלא יקריבינו וזוה לו צקך שצין קך וצין קך יפול צו מום ומפקע ליה מקדושת מצוה ועוד דכיון דלא התירו מומחה קודם נשירה אחתי לא הוה ציה שום ד' הימר: **אוסרין כלל יט' שואף**. אס נמערב אחד מהן צאלף תמימים כולן אסורין למצוה: **מכלל דסנא קמא סבר לא**. צממיה. כיון דממירו מאי ספיקא איכא: **גזיזם צכור צעל מום**. שנשרה מחיים והניחה צחלון: **יבוקר**. אס מום קבוע הוא ישחטנו ויהא הכל מותר: **ור'** יהודה סבר ליכא תקנה צשמיטה. אלמא לרבנן אליצא דר' יוסי דשרי צשחטו ליכא חילוק צין התירו מומחה קודם לכן צין לא התירו מומחה קודם לכן צין הכא קתמי עדיין יבוקר ומדרבנן צשחטו אין חילוק לעקביאל נמי צמת אין חילוק צין התירו ללל' התירו דהא עקביאל לא מפליג צין מת לשחוט: **אמרה לשמעאל**. דרב נחמן: **מחלוקת**. דמ"ק ור' יוסי צצעלי מומין חיון ממש שנתעברו צחשרים וכצדק ולא מצינו לצעל מום: **לעולם הוא**. מחזקא טומאה אס לא נמצא הקצר שנאצד צשדה אף על פי שנצדק כל השדה צטומאחמו הוא. והכא נמי כיון דלא

הדבר אי התירו מומחה קודם שנשר אין אי לא לא: אמרה לשמעאל הא דתריץ רב נחמן בגיזה: מחלוקת. דתנא קמא ור' יוסי בשבוקר ולא בזה פליגי אלא בבעל מום גופיה וליכא לאקשויי: ובפלוגתא דר"מ ורבנן. עד שמגיע לסלע. ושוב תהור הכא נמי א"ר יוסי כיון שביוקר ולא מצא כולן מותרין ת"ק סבר כר"מ: מחלוקת בשבוקר. לאתרו בעל מום ומצאו וחייש ת"ק שמא זה שמצא לאו היינו הוא שנמערב ביניהן אלא אחר הוא ואותרו שנמערב עדיין לא נמצא הלכך כולן אסורין היינו כר' שמעון בן גמליאל דאמר שבתדק כל השדה כולה דשמה זה קבר אחר וזה שאבד עדיין לא נמצא: ור' יוסי דאמר יבוקר סבר לא כרבי דכיון דכיון שמצאו היינו הוא שנתערב: אמר לך. ר' אסי גבי טומאה אפילו ת"ק מורי דכיון שהגזי לסלע טהור דאימא עורב או עכבר נטלה אלא בבעל מום שבידך ולא מצא אפילו רבי יוסי מורי דאסריי ובעל מום להיכא אלו: ואידך רבי חייא אמר לך שמא מום עובר הוא ואיתסי: כיון דבדיקין וקיימי. ואיערב בעל מום בהדיהו ואישבח מי מחזיקין הך דבדיקי דרבייהו למיפל בהו מומא הלכך לא דמי לתיבדק כל השדה: שכיח בהו מומא. אף על גב דבדיקי מעיקרא הא

נמצא הצעל מום כולן אסורין ומנא קמא כר"מ ור' יוסי צבר יבוקר ודי לו אפי' לא נמצא כחכמים יט: **חופר**. בודק עד שמגיע לסלע ודוראי מאחורו סלע ולמטה לא נעשה קצר שקשה הוא: **או לצוולה**. עד שימצא קרקע קשה שלא יט' עצה: **צשצדק ומלא**. הצעל מום ומנא קמא דאסר לכולהו חייש שמא זה שנמצא צעל מום אחר הוא וכל האחרים לריכין צדיקה ור' יוסי סבר יבוקר צצקור סגי ז' מרישא וכיון דמנא הך יא' ליכא ספק תנא קמא כר"ש ורבי יוסי כרבי: **צשלמא גבי טומאה**. אמרי רבנן צדק עד שמגיע לסלע או לצוולה ודיו משום דאי נמי לא משכח לה איכא למימר עורב או עכבר נטלה אצל הכא אפי' רבנן אסורין דצעל מום להיכא אלו וצכי האי גוונא לא הוה שרי ר' יוסי: **ואידך**. רבי חייא צר אצא: **צשלמא שדה**. אמר רבן שמעון צצדק דדירכא למיקצר צה כר': **דירכיהו למיפל צוו מומא**. צממיה. וצכי האי גוונא לא הוה אסר תנא קמא: **ואידך**. רב אסי: **הא**

הדבר אי התירו מומחה קודם שנשר אין אי לא לא: אמרה לשמעאל הא דתריץ רב נחמן בגיזה: מחלוקת. דתנא קמא ור' יוסי בשבוקר ולא בזה פליגי אלא בבעל מום גופיה וליכא לאקשויי: ובפלוגתא דר"מ ורבנן. עד שמגיע לר' יוסי ושוב תהור הכא נמי א"ר יוסי כיון שביוקר ולא מצא כולן מותרין ת"ק סבר כר"מ: מחלוקת בשבוקר. לאתרו בעל מום ומצאו וחייש ת"ק שמא זה שמצא לאו היינו הוא שנמערב ביניהן אלא אחר הוא ואותרו שנמערב עדיין לא נמצא הלכך כולן אסורין היינו כר' שמעון בן גמליאל דאמר שבתדק כל השדה כולה דשמה זה קבר אחר וזה שאבד עדיין לא נמצא: ור' יוסי דאמר יבוקר סבר לא כרבי דכיון דכיון שמצאו היינו הוא שנתערב: אמר לך. ר' אסי גבי טומאה אפילו ת"ק מורי דכיון שהגזי לסלע טהור דאימא עורב או עכבר נטלה אלא בבעל מום שבידך ולא מצא אפילו רבי יוסי מורי דאסריי ובעל מום להיכא אלו: ואידך רבי חייא אמר לך שמא מום עובר הוא ואיתסי: כיון דבדיקין וקיימי. ואיערב בעל מום בהדיהו ואישבח מי מחזיקין הך דבדיקי דרבייהו למיפל בהו מומא הלכך לא דמי לתיבדק כל השדה: שכיח בהו מומא. אף על גב דבדיקי מעיקרא:

מסורת הש"ס

(א) עדות פ"ה מ"ו, (ב) לא ואמר ז"ק, (ג) [פסחים לד: יומא גז, וצחים ס: מנחות צג, כטובות עה,י,ד], (ד) פסחים, גדה (ה) פסחים י, (ו) עקביא, ז"ק, (ז) אפרנה מחיים ולא לאחר שמיטה למאן דדריש ס' משעת ציזיה ואילן ולא מדמציב צשר ועוד דשרי ס' ז"ק, (ח) מלכ וה"א ה"ה צשר ולא ז"ק וי"א כמו צשר ולא חלג, (ט) כמו על חלב דשרי צהלימא מ"מ דס נמיבר אפילה צהלימא ז"ק, (י) י"א שנפסל, (י) ז"ל דתמא, (ל) לעיל טו:, (מ) רחא דלרזו נמי קרא ז"ק,

הגהות הב"ח

(א) בנשחב אלא בשיער בכור צעל מום: (ב) שם צמר (המדולדל) חו"מ ונ"ב (ה) המדולדל: (א) שם שנהלם מן הגיזה וכו' שאינו נראה מן הגיזה: (ז) גב' וחכמים אסורין אלא בשחטו דברי הכל: (ה) שם ואמר רב נחמן: (ח) רש"י ושאני וכו' הגיזה אסור כמו שנשר:

מוסף רש"י

בארעא דחשובא. צבכל שריא מלולא (יומא יז.) צבכל עמוקא היל דכמי (שמיא מד.) האומר ללולא חרבי (מנחות צג.) אמר שבעתא דמחשכין. כשאין יודעין טעמו עד דכר צוין מלגן טעם שיער (פסחים דז.) כל דבר שהיה בחזקת טומאה, מתפסק מזה (סא.) גל טמא (שביע' שם כזית מן חומץ) שנמערב עם עצי גלגלן שטורין, צקין אחד מהן ומנמלא טהור הוא מיהי וטעם טמאים, עיט ומלגן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שגלגלן ומלגן טהורים כולן שטמאים, שהיה י"מ ואמר כל דבר שחזקת טומאה לעולם היא בטומאה עד שידע ק' טומאה היכן היא, וחכמים אומרים בודק צקצקע וחופר עד שיעיר לסלע או לקרקע צבכל שאל לא זז ממקומו לא וחתימם צא עורב ונטלה, צ' עכבר ונטלה (פסחים זא.) שדה שאבד בה קבר. אין ידוע היכן מקומו (שם.) נמצא בה קבר. לאחר זמן ואין ידוע אי זהו קבר אצלד צה (שם.) הדין עלך הלוקח בהמה

רבינו גרשום (המשך)

שנשר מעילו ואסור: בעלי מומין אסורין בכל שהן משמע שאם יתערב בהן מום במאה קדשים תמימים כולו אסורין: ור' (אסי) [יוסי] אמר יבוקר, איזה הוא בעל מום והשאר מותרין: הכא הלא בעל מום אסור בכל שהוא דאקמר לא בעל מום ממש אלא בגיזה בכור בעל מום עסקינן שנתערבה בגיזי חולין ושחטו לבעל מום: ולאסור הדין אסור בכל שהן ר' יהודה ור' יוסי דאמר יבוקר היינו האי ר' יוסי דמתני' דסבר דנשחטו שרו רבנן: לא יבוקר. והשתא אם מום קבוע הוא ושחטו מותר ואם מום עובר הוא אסור ויגזוז ואפי' דלא התירו מומחה קודם השרת שער מותר אי מום קבוע וקשיא לירש לקיש דאמר אבל לא התירו מומחה קודם שנשר דברי הכל אסור: לא יבוקר.